

A világhírű Barmat-botrány a berlini törvényszék előtt

Európa legnagyobb osalási pörének históriája

(Berlin, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német közvélemény nagy érdeklődéssel tekint az utolsó évek egyik legnagyobb osalási pöré, a Barmat és társai ügye elő, amit a napokban kezd tárgyalni a moskói törvényszék. Legnagyobb érdekessége a pörnek, hogy a hosszú vizsgálata során — amiről az Uj Kelet is több ízben megemlékezett — nagyon kevés komoly adat merült fel a Barmatok bűnről bűnről és mindinkább politikai rugalmas mutatók a pör tüntető vonatkozásai mögött.

A legidősebb Barmat

Édekesek magának a pörnek a szereplői, így mindenképp a harminchét éves Julius Barmat. A Kíev tartománybeli Umanban született, míg Henry fivére Lodban jött a világra. Juliusot apja, aki rabbi volt, szüntelen rabbiak szánta és jóval a háború kitörése előtt elszármazott a berlini szemináriumba, ahol Julius Barmat a szigorú szemléletű fejelemet nem bírta és a rabbiépzést nemsokára otthagya, Hollandiába ment, ahol elsínte orosz nyelvlekedésből, újságírástól irásból tengődött. 1908-ban üzleti vállalkozásba kezdett és a világ háború során már gazdag ember lett Németország számára exportált élelmiszerek révén. Amikor kitört a forradalom, a Oroszországban élő Barmat-család Hollandiába menekült Juliushoz, akivel együtt folytatták az egyre megnagyobbodott üzletet.

1919-ben Julius Barmat fizetési sulypontját Németországba helyezte Berlin székhellyel, ahol „Amexim“ név alatt fantasztikus árnyokban növekedett exportüzletet. Az 1924 év közepén a Barmat konzern Németország legnagyobb üzleti és ipari vállalkozása volt. Szépgyári üzem, a kereskedelmi vállalkozások egész tömegével, bankok és hajózási vállalatok, több külföldi vasútvonal is érdeklőrebe tartoztak. De már az év végén egyedül a Preussische Staatsbanknál 1027 millió márkányi adóssága volt a konzernnek.

Ez az év Németország pénzügyeinek krízis esztendeje volt. A vállalatok nem jutottak pénzhez, de Barmaték föl tudták hajítani mindig olyan összegeket, amik üzemeik zavartalan folytatását lehetővé tették. A 648 oldalas vádirat főleg ezt a körülményt teszi vád tárgyává. Mert a pénzt állítólag bűnös úton szerezték.

Dr. Hellwig szerepe

A vádlottak padjára került a Barmat-fivérek mellett a „Preussische Staatsbank“ egykori pénzügyi tanácsosa, dr. Hellwig, aki a vádirat szerint gondoskodott arról, hogy Barmat megkapja a kívánt hiteleket — állítólag megvesztegetései pénzeken ellenében. Ott van még egy hostin nevű újságíró, aki közvetített Hellwig és a Barmat-konzern között. Ugyanez a Rosin ismertette meg Hellwiget egy hölgyvel, aki gondoskodott a megvesztegetési pénzek gyors elherdálásáról. Nagyvilági fürdőbe utazott vele, Parisba, ahová a Barmat cég egy alkalommal huzezer frankot küldött és olyan ajándékokat vett neki, amiket az akkori változó időkben csak a legvagyonosabbak vásárolhattak.

A miniszter és a képviselő

Még egy jelentős vádlott Hellwig mellett Lange Hegermann relichtségi képviselő, aki akkor a centrum-párthoz tartozott. Felügyelőbizottsági tagja volt a Barmat-ügy felvilágosításának, amikor Barmat megszerezte ezt a pénzügyi vezetői és átváltottatta Deutsche Merkurbankká. Lange-Hegermann hosta összeköttetésbe Barmatékát a közben meghalt Höfle postaiügyi miniszterrel, aki a postatakarékpénztár többjéből bovarított jelentős összegeket a Barmat cég rendelkezésére. Lange Hegermann az első kölcsönröket állítólag azért kapta, hogy a pénzt a megszállott területeken ossza el a munkások

közmeinek fenntartására. Kétmillió aranymárkát kapott ilyen módon kézhez a képviselő, aki azonban a pénzt nem a megszállott területek iparának támogatására adta, hanem a köttewitzi papgyárat szánálta vele, hogy a pénze később nagy kamatot kapjon. A meghalt Höfle állítólag 130 ezer márkát hasznolt a különböző pénzügyi tranzak-

Beiktatták a Banca Nationala új kormányzóját

Székfoglaló beszédeben az erdélyi pénzintézetek részére szélesebbkörű támogatást ígér Burlieanu

(Bucuresti-Bukarest, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután az intézet igazgatóinak jelenlétében megtörtént Burilasu beiktatása a Banca Nationala kormányzói tisztébe. Az új kormányzó ezalkalommal beszédet tartott, amelyben dicsérte a bank eddigi működését és iradiciójának folytatását hangsúlyozta. Kifejtette, hogy a tradíció nem jelent maradiságot. A Banca Nationalának mindig megvolt az elaszticitása a kor szükségleteihez való alkalmazkodásra. Ilyen tradíciókat kíván folytatni. A feladat nagyon súlyos, mert nagy problémák várnak megoldásra.

1. Az állam kerülhetetlen intézkedései mozgási lehetőségeinket mérséklili.
 2. A valuta fluktuáció a mega átmeneti intézkedéseivel.
 3. A Creditul Industrial megerősítése.
 4. Az erdélyi bankok, amelyek valamikor Budapestről nyertek támogatást, még nem tudják itt teljesen megtelteni a törvényes segítségét.
 5. Vegül a mezőgazdasági hitel megoldásra vár.
- Megfontolva főnk haladni, de a realitás tiszta elhatározásában céljaink elérése érdekében. Burliescu beszéde végén hért a bank igazgatóságának és tisztviselői karának támogatását. Ghiriescu igazgató a tisztviselői kar nevében biztosította a kormányzót támogatásáról.

Goga belügyminiszter cikket írt egy hecsi lapba a bolsevizmusról és az antiszemitizmusról

(Cluj-Kolozsvár, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Goga Octavian belügyminiszter a „Nouvel Wiener Journal“ mai számában cikket írt a bolsevizmusról és antiszemitizmusról. A belügyminiszter cikket, amellyel a punok vezető helyén is foglalkozunk, magyar fordításban itt adjuk:

Az utóbbi időben igen sokat beszélnek arról, hogy Romániában dinasztikus krízis van. Azok, akik ezeket a híreket terjesztették, nyilvánvalóan nem tudták, hogy a román dinasztia sorsa teljesen egy a román nemzet sorsával. A nemzet legutóbbi két nagy háborúja a koronát és az országot örökre egymáshoz kapcsolta. Aki Romániát ismeri, nem vonhatja kétségbe ezt a tényét. A bolsevizmus nemzetközi ügynökei mindenesetre megkísérelték, hogy az utóbbi idők eseményeit, legfőképpen a királyné amerikai utját politikai tendenciáknak, azaz a kommunista világgazdasági céljainak megfelelően skizzálják ki. Természe esen egyáltalában nem érdemes mindazokat az értelmetlen, hazug jelentéseket cáfolni, amelyeket a bolsevik offenzíva terjesztett el.

Minden erőfeszítés ellenére a bolsevizmus Romániában már tiszta pszichológiai szempontoktól is képtelenség. A bolsevista törekvéseknek már a román nemzet józan ítélőképességén és morális ellenállóján ereje is meg kell hiúsulniok. Emlékezzünk csak az 1917. évi helyzetre, amikor a forradalmi eszmék a háborúban kifáradt orosz katonák között visszhangra találtak. Az orosz és román csapatok egymás mellett álltak a fronton. Ha a bolsevizmus szelleme a románokat megmetelyezhette volna, úgy kétségtelenül akkor volt hozzá a legjobb alkalom. De mégsem történt semmi ilyesmi. Amikor a féktelen bandák, amelyekről annak idején az orosz hadsereg állott, a Dnyeszter mentén visszahúzódtak, a román divíziók a rend fenntartásának érdekében kitartottak posztjukon. Sőt, még egyes orosz csapat testekben ismét helyreállították a rendet és így elkerülték a kaoszt. A román katonáknak ezt a magatartását az a tradíció, hűség és hazafiasság magyarázza meg, amely egyformán tulajdonsága az egész nemzetnek.

Ma az ország már csak azért is utasítja határozottan vissza a bolsevizmust, mert gazdasági és társadalmi struktúrájának teljességgel ellentmond. Románia agrárállam, a föld a nagy

ciókból. A vádirat azonban elégtételt akart szerezni Höfle miniszternek és azt írja, hogy a tapasztalatlan államférfiu minden valószínűség szerint csak áldozata lett jóhiszeműségének.

Az eljárás tíz hónap óta folyik és a tárgyalás nagyon izgalmasnak ígérkezik. A törvényszék elnökétől husz amerikai újság, angol és francia világlapok kértek tudósítói igazolványt és engedélyt arra, hogy a törvényszék épületében lévő telefon-állomások mellé a per tartására új telefon-állomásokot szereljenek fel a hírszolgálat gyors és kényelmes lebonyolítása okából.

származásúak és főleg kisbirtokosok, akik, min meggyőződéses individualisták minden kommunista doktrínával idegenül és ellentétben állnak szemben. Romániának a bolsevizmusmal szembeni viszonyaitó magatartása hatalmas bástyát jelent, amelyről a leninizmus támadó kedve eredménytelenül pattan vissza. Azokat a bolsevik bandákat, amelyek megkísérelték, hogy a Dnyeszteren keresztül Romániába törjenek, nem tárt karokkal, hanem fegyverlövészekkel fogadták. Az országban seki sem törődik a leninizmussal, Romania lakosságának más gondjai vannak. Az egész nemzetnek erről a beláthatatlanságról bárki meggyőződhetik az ország bármelyik sarkában, aki eziránt érdeklődik. Mi nem félünk sem anatóktól, sem tanulmányutaktól. Minden idegen látni fogja, hogy Románia ma dolgos parasztok és kisbirtokosok országa, amely az aratással, nem pedig kommunista doktrínákkal törődik. Látni fogja, hogy elágedetlenségéről, amely politikai vihar hirtőke lehetne, szó sincsen az országban. Mi ismerjük azt a titkos mechanizmust, amely a forradalmakat előidézi és így kijelenthetjük, hogy Romániában bizonyára semmilyen sikerre sem számíthat.

Ami a sokat emlegetett romániai antiszemitizmust illeti, szögezzük le, hogy aktív antiszemita mozgalom az országban nincs. A mi vallási türelmességünk minden gyűlölködést teljességgel kizár. Azokkal az agitátorokkal szemben, akik azt állítják, hogy a román kormány antiszemita, meg kell állapítsuk, hogy valójában a kormány se nem antiszemita, se nem fitoszemita. Nem is akar más lenni, mint a rend és igazságosság kormánya. Az összes romániai zsidók állampolgárok és ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a többi vallásokhoz tartozók. Bizonyos körökben kritika tárgyává tezik a tiszteendő várokozási időt, amelyet Románia azon idegenek számára ír elő, akik állampolgárok akarnak lenni. Ki igényelheti azonban azt, hogy minden ujonnan bevándorolt épen olyan elbánásban részesüljön, mint a benézők. Még Amerika is öt évi várakozási időt írt elő. Ami pedig egyes megötrént sajnálatos eseményeket illet, a román kormány sulyt helyez annak kijelentésére, hogy azokat a diákcsoportokat, vagy más köröket, akik manifesztációjukban a törvényes rendelkezéseket áthágják, a legulyosabban megüntetik és a törvény teljes szigorával sújtják.

A LAP BELSE-KERESKEDŐK

5 LEI

AROLT ÖSSZEG KÉSZPÉNZFIZETÉSSEL

OGA DJÁK EL

nyes febr. 6-ig.

nyolc évig utazott hazá

om, Da pénzem nem

ül való szökésében

ny, hogy a legkino-

folyathattam utamat.

ett egy-egy városban

Singspur, Lelarg, Co-

ctim. 1925 tavaszán

ának ebbe az északi

es időzés után, 1926

ópába induló hajóra

Marselleben voltam

ony egyesületek révén

ülhettem.

k Romániában. Lehet,

leszek Csernovitzban,

padánivalóit Steinberg

(kl)

István templom monokja

annak, hogy dr. Emadóm egykori híres ka-

sorától. Az egyik nagy

neki egy egész társat,

mint ragyművészt

megérdemli, hogy neve

monok: sidó származású

falában született, ahol

alkoztak a fukat eredeti-

tanulmányozta a tal-

az utolsó pillanatban

osi tanulmányokra adta

y keresett orvos, majd

intézet vezetője lett.

teherenyiséget is fejtett

nyelvet több ízben elő

arra, hogy 32 éves

kaolikus pappá legyen,

lönböző romantikus hírek

nyilatkozott erről s így

y teológiai tanulmányai

monokká nevezték ki a

ben a minőségben olyan

ről tett tanúságot, hogy

szüneteltetés lett, hogy

Sat. István templom

ö tömeg befogadására.

szégyenkezett szírna-

ent eltitkolni azt, többek

ny is igazolja, mely

ént hatott Bica ha-

az évezredek vérvéd egy

a-fejét. Midőn az egyik

é méreteket ői őt, hogy

észárlások fegyverek,

nyról lángoló beszédet

ezzen alávaló s hazug

garraemelt keresztet a

bam a zsidó írásban,

okban a legcsekélyebb

n régalmaknak, amiről

bban ő tudna tanu kodni.

na, valamint az a körül-

ressitál legzisevebben a

eredeti héber nyelven

ár formailag fel is ces-

zsidó maradt halála

Dr. M. Steif

A „DANTE“ kölcsönkönyvtár-
ból bármilyen szépirodalmi könyv-
ujdonságot kölcsönvehet
Str. N. Jorga
(Jókai-sz.) 5.

A chalucmozgalom mint ideál és mint valóság

Válasz Giszkalay Janosnak

Irta: Dr. Hamburg József
— Első közlemény —

A chalucmozgalom azokhoz az egészen nagy és csodálatos emberi jelenségekhez tartozik, melyeket csak beleéléssel lehet megközelíteni és csak belülről, tehát közvetlen tapasztalás útján lehet megérteni. Sőt még így is nehezen. Azt hiszem, a chalucot egészen csak chaluc értheti meg és kivételesen az igazi chaluc nagysága előtt, még akkor is ha saját tapasztalásból van szó, azt éri amit Cusim Weizmann: „Ezeket az embereket csak csodálni lehet, megérteni nem.” De eltekintve ettől a mélyebb megértéstől, maga a chalucoképzés technikája is annyira speciális és analógia nélküli, hogy ennek problémáit és részleteit csak az tudja helyesen megérteni, aki foglalkozott velük és közvetlen tapasztalásból ismeri őket. A chalucmozgalomhoz való hűséghez hozzá kell tartani tehát a közvetlen tapasztalat és jártasság minimális feltétele.

Ez a feltétel még olyan régi és kivételesen odaadó cionista harcosra is kötelező, — mint Giszkalay János. És ha néhány reflexiót szeretek a következőkben ahhoz fűzni, amit Giszkalay a „Noár” legutóbbi számában az erdélyi chalucmozgalommal kapcsolatban mondott, úgy azt azért teszem, mert Giszkalay a fenti felvetés mellett mondott súlyos ítéletet az erdélyi chalucmozgalom lehetőségeiről és a kibépezés technikai kérdéseiről és felmerül annak a szükség, hogy nyugodt tárgyilagossággal azok is megvilágítsák ezt a kérdést, akik évek óta foglalkoznak vele és akik közvetlen tapasztalásból ismerik az erdélyi chalucmozgalom sorsát és céljait, de nagy reményre jogosító kérdéseit.

Giszkalay fejtegetéseit egy teóriával kezdte. E teória szerint Erdélyben jelenleg nem is fejlődhet ki egészséges chalucmozgalom. Mert a chalucmozgalomnak két oka van: vagy az anyagi nyomor, mely ott, ahol jelen van, tömegesen hajtja a zsidó ifjúságot a chaluc hivatás felé, vagy a cionista kultúra különös fejlettsége és ártiszades fennállása. Erdélyben azonban a két feltétel közül egyik sem áll fenn.

Valóban nem tudom, hogy honnan veszi Giszkalay, hogy Erdély széles zsidó tömegeiben nem elég végzetes és reménytelen a gazdasági helyzet. Ismeretlen volna előtte, hogy Máramaros zsidóságának nagy része formálisan éheznek. Nemcsak kenyérük nincs, de a burgonyájuk és puliszkájuk, amelyen kizárólagosan éltek, kifogyott. Tízreuk ökonómiai bázisa a fakitermelés, avval, hogy a békéskötés Csehszlovákiához csatolta a hatalmas máramarosi erdőterületeket, elvesztett és ezek most Luftmenschekké lettek, megélhetési lehetőség nélkül. De Erdély egész északi részében nem sokkal jobb a helyzet. A szamosmenti zsidóság mindig szegény volt. Az utolsó években az aktív antiszemitizmus a falvakban, a rendszeres gazdasági nyomás és az általános gazdasági krízis folytán teljesen lerongyolódott a vidék zsidó tömegei. A Szamos völgye kis városkaiban megtaláljuk a tipikus keleti zsidó utcát és zsidó nyomot, a zsidó proletárt és a proletárnál is kevesebb Luftmenschek szomorú romantikáját. És hol lehet a reménytelenség képe teljesebb, mint ezekben a zsidó tömegekben, amelyek fölött minden nyomorúság betetűzéseként Goga miniszter ötvenszer zsidót kintasiással fenyegető Damoklész kardja lebeg. És kell-e lelkifacsaróbb bizonyíték népünk gazdasági leromlására, mint a gyermekhalálozások száma? Ezer élve született csecsemő közül, közel 300 hal meg a vidékeken az első évben. Svédországban 75, Norvégiában 69. Kérdésedem dolog, hogy a csecsemőhalandóság első sorban a lakosság anyagi és szociális helyzetétől függ. Milyen lehet ez a helyzet, ha a zsidó utcában minden harmadik élve született csecsemő meghal, mielőtt az első életévét elérte volna? Erdély többi részében a zsidók jelenlegi helyzete jobb, de mindentúlsúlyos. Mert ugye az egyén, mint egy nép vagyoni helyzetének megítélésénél nem az fontos csak, hogy jelenleg mennyi vagyona van, hanem ennél még fontosabb az, hogy az a vagyon gyarapszik-e vagy csökken. Az erdélyi zsidó vagyon pedig mindentúlsúlyos gőrcsopóttá lemorzsolódásnak indult, melyet képtelenek vagyunk feltartóztatni.

Ha tehát az anyagi nyomor alpfeltétele a chalucmozgalom volna, úgy ezért az erdélyi ifjúságnak valóban nem kellene a szamoszékba mennie. De véleményünk szerint az anyagi nyomor csak akkor az a közvetlen hatóereje a chalucmozgalom kifejlődésére, amelyet Giszkalay neki tulajdonít.

Készségtelen, hogy az egész cionista mozgalomnak a gazdasági zsidónyomor a materiális alapfeltétele. De ez nem a zsidó egyén nyomorúsága, hanem az egész nép kollaktív anyagi romlása. Ha valaki a maga személyes szegénységét érzi, az még csak egy szegény zsidó és cionistává csak akkor lesz, ha az egész nép súlyos helyzetét is átérzve azonosítja magát ezzel és levonja a helyzet következményeit. Ahoz, hogy szolidaritást vállaljon nyomorgó népével, nem is kell neki magának szegénynek lenni. Sőt Mózes óta az egész zsidó történelem azt mutatja, hogy épp azok érezték meg legmélyebben ezt a szolidaritást és azok voltak vállalkozók az egész nép anyagi terhére, a kiket személyükben a nép súlyos sorsa nem is érintett. Herzl Tivadar nagy szívét megtörte az egész nép nagy nyomorúsága, melyet ő szívébe fogadott, de ő maga mit sem tudott anyagi gondoktól és Páris fényében állt mint igazi elismerő nagyr. És Herzl megindult az újkor zsidó harcosok nagy sora, jött Trumpeldor és jöttek a többi chalucok. Mindig az a nép

fájdalma tette, melyet magukra vállaltak és egyiket sem a saját fájdalma és saját anyagi helyzete hajtotta.

Evvől kellő mértékre redukáltuk az anyagi nyomor szerepét a chalucmozgalomban. Látnuk, hogy hatása csak közvetett. Aki azért lép be a chalucmozgalomba, mert egyéni helyzetén így akar segíteni, az nem chaluc és az a próbaidő letelte előtt kikerül a szűrből. Az igazi chalucnál a zsidónyomor lehet egyik hajtóerő, de csak, mint a nyomorgó néppel vállalt szolidaritás. E szolidaritás vállalásánál teljesen mellékes a chaluc anyagi helyzete és az is mellékes, hogy azon országutakon, vagy plane országúton határokon belül, melyben ő épp nem él mi y en a zsidóság anyagi helyzete. Hizen a szolidaritás vállalása ezen határok negligálásit is jelenti. Csak arról lehetne talán szó, hogy a saját országában észlelt zsidónyomor jobban érzékeltetné az ifjúságnak az általános helyzetet, de erre a fentiek alapján a mi ifjúságunknak is elég alkalma nyílik. (Folyt. köv.)

Még mindig nem hívták össze Kolozsvár tanácsát

Az új tanács fog dönteni a vízművek kibévezéséről

Cluj-Kolozsvár, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A megválasztott városi tanács még mindig nem foglalta el hivatalát, mert a belügyminisztérium még nem intézkedett a tanács jogszabályi tagjainak kibévezéséről és az elnökölés összehívására ügyében. Az egyik kolozsvári lap közlése, amely szerint az új tanács január 17 én tartja alakuló ülését, már csak azért van látszólag valószínűség, mert a közigazgatási törvény értelmében a tanács tagjai az ülés előtt három nappal kiértesítendő. Erre vonatkozólag azonban mindmáig semmi üzenés a belügyminisztériumtól nem érkezett.

Ostada polgármester még vasárnap leutazott a fővárosba, hogy az illetékes tisztségűkkel a jogszabályi tagok kibévezését és a tanács összehívását megvitatassa. A polgármester ma délután érkezik vissza búharsai útból és minden bizonnyal tartózkodásán hozza a tanácsot össze

hívó rendelkezést is.

A város állandó bizottsága tegnap délután dr. Laurian Gábor képviselő, polgármester-helyettes elnökletével ülést tartott, amelyen a vízművek kibévezéséről és a város osztorházának kérdésével foglalkozott. Ismeretesen a város több pontja, különösen újonnan épülő városrészek megfelelő berendezés hiánya miatt viz nélkül állnak és a már a kezébevétele is sok kívánnivalót hagy maga után. A Comisia Interimara meghallgatja Sava vízvezetési igazgató részletes tervét, amely egy nagyobb és hosszabb lejárati költségek felvételével a vízművek teljes kibévezését készíti elő és két javaslatot terjeszt elő: 1. a vízdíjaknak az egész városra való kiterjesztését, 2. a vízdíjak progresszív megállapítását.

A kérdésben végérvényesen az újonnan megválasztott városi tanács fog dönteni.

Angliában és Spanyolországban emelkedőben, a többi országokban csökkenőben van a spanyol járvány

(Cluj-Kolozsvár, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A spanyol járvány európai terjedése, de szerencsés körülmény, hogy halálos eset csak gyéren fordul elő. Mindentúlsúlyos a kormányok intézkedéseire a legmesszebbmenő preventív intézkedéseket fogantatók a járvány elszigetelésére.

Mal jelentéseink az epidémia terjedéséről a következők:

Amaz e domból jelentik: A holland egészségügyi hivatal értesítését szerint a spanyol influenza a megbetegedettek száma az ország területén háromszor akkora, mint a decemberi járvány idején. A veszedelem mértékét ellenben csökkenti, hogy eddig még alig fordult elő halálos megbetegedés.

Prágából jelentik: A spanyolban megbetegedettek száma a mai napra olaszra rugott a cseh fővárosban. A betegség nagy számával szemben igen meggyógyító jelenség azonban

az, hogy a kór lefolyása rendszerint nagyon könnyű. Legutóbb eddig még egyetlen halálos eset nem történt a spanyol miatt Prágában.

Tokióból jelentik: A legutóbbi tíz nap alatt egyedül Tokióban 690 beteg halt meg spanyolnátha közben.

Londontól jelentik: Portlandban állomásozó brit Atlanti-flotta legénységénél kiört a spanyoljárvány. A flotta nem tudott utrakelni és a hajót veztegrár alá helyezték. A spanyol járvány veszedelmek terjedése az angol kormányok nagy gondot okoz.

Budapestről jelentik: A népjóléti minisztériumhoz érkezett spanyolnátha jelentés szerint Svéd, Német, Ir, Cseh, Osztrák, Bolgár és Lettországon kívül spanyoljárvány terjedése az angol kormányok nagy gondot okoz. Svédországban nincs járványterjedés. Hollandiában, Belgiumban a járvány könnyű lefolyású, Dániában és a szigeteken a járvány sűrű, de könnyű lefolyású, Svájcban a járvány csökkenőben van. Angliában, Spanyolországban a járvány emelkedőben van, Magyarországon a járvány még nem lépett fel.

— Válságban van a magyar demokrácia. Budapestről jelentik: A budapesti demokráciapárt ismét válságban van. A gazdasági bizalmas értekezleten nézeteltérés támadt Rassay pártvezér, Pakots János, Gal Jenő és Hajdu Marcell között. Arról volt szó, hogy Pakots budai, vagy pedig debreceni mendánáról mondjon a le. Felvetődött az a kérdés is, hogy Pakots, vagy a párt döntse-e arról. Pakots kijelentette, hogy mandátumát egyéni alapon megszerzésnek tekinti, ezért maga fog dönteni, hogy melyiket kívánja megterteni. Rassay kijelentette, hogy a pártbizottságról elterjedt hírek megdölgésére és a pártfegyelmegszilárdítására reverzálist terjeszt elő, amely azt a klauzult tartalmazza, hogy az, aki kilép a pártból, levonja a következményeit és lemond az összes, a párt révén szerzett tisztségéről. Az indítvány ellen legelőkeltebb Gal Jenő, Pakots és Hajdu tiltakozott. E három kivételével azonban a többiek mind aláírták a reverzálist.

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stapek, Ghimbav—Brasov

A Mexikó Bojtotot beavatko

Mexikó, január 13. (Cluj-Kolozsvár, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A páp köztársasági elnök a bolikikusok és ményeket a me. Krievus a hi. A mexikói a loikéseket, kelérs. A felk fogják büntetni lajd nájak, hogkatona és betv ügyesség utas helyzetek, nizer maradt. Hates

A kold a fegyve

(Cluj-Kolozsvár, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvári ügygyelmi tanács jelentette tízdedán lemondókat és alkalmelyen tízenk másodfokon t közte és a t má évek óta élén. Az első gálatás egyé és az itteni v rendelkezések z erdélyi üg azonban poli meg a várt e

Ma délelő lemondásáról — Bonyi faradnan a h teljes poszton Elég volt az ból — nyug megkezdődik ezentul mint venni. U.ódo tandó rendes addig dr. Val kánja fogja v — A fegy zatokat hozoz — A fegy zstára vonat felvilágosítást

Kérdést i hoz az ügyvé lomról, amely tási sörölem, a bíról kar és a telekkönyv stb. előste. dskán a köve — A kol elkövetett, b duló szomáli példát emlités ságn janár a kolozsvári két járásbíró hogy az évok feldolgozzák. igénybevéni javulás várha visszállják kizárólag a fogják szolg

A pápa szigorúan elítéli a mexikói püspökök felkelésre uszító propagandáját

Bojkottot mondtak ki Mexikóban az Unió áruira. Az Unió ezzel melegegeti beavatkozását a Latin Amerika ügyetbe, hogy a szovjet Dél-Amerikában csinál propagandát az Unió ellen

Mexikó, január 13. Az Uj Kelet tudósító (jától.) A pápa üzenetet küldött Calles mexikói köztársasági elnöknek, melyben hangsúlyozza, hogy a bolikusok felkelése miatt az összes követkemenyeket a mexikói püspöki karra hárítja, akik „Krisztus a király” jelszóval izgatták a felkelésre. A mexikói püspöki kar volt az, mely utasította a lelkészeket, hogy minél több embert bírjanak felkelésre. A felkelést uszító püspököket súlyosan meg fogják büntetni. A püspökök propagandájának tulajdonítják, hogy a felkelésnek eddig huszonegy katonai és hetvenöt felkelő halottja van. A mexikói ügyességi utasításra két püspököt szabadlábra helyeztek, tízannyolc azonban továbbra is fogságban maradt. Hatásos felkelő tegnap megmáltotta Ja-

liskó tartomány fővárosát, Amecát. Mexikóban egyre terjed az Unió-ellenes hangulat. Bojkottot rendeltek el az unióbeli árukra. Washington, január 13. Az amerikai szenátus külügyi bizottságában a nikaraguai és a mexikói helyzettel egészen az éjszakai órákig foglalkoztak. Mellog államtitkár ezután a bizottság elé terjesztette azokat az iratokat, amelyek bizonyosságot szereztek a latin Amerikát és Mexikót az Unió elleni kommuista tevékenység bázisul szemelte ki a szovjet vezetőség. Az utóbbi években, — mondja az előterjesztés — a szovjet legnagyobb eréllyel csempéni Mexikóba és Latin-Amerikába az Unió elleni mozgalmat.

A kolozsvári ügyvédi kamara dékánja lemondott a fegyelmi bizottságban támadt nézeteltérése miatt

A távozó dékán nyilatkozik az igazságszolgáltatás anomáliáinak megszüntetéséről

(Cluj-Kolozsvár, jan. 13. Az Uj Kelet tudósítójaól.) Kolozsvár jogászköreiből általános feltűnést kelt a hír, hogy Saciu János, a kolozsvári ügyvédi kamara dékánja, a kamara fegyelmi tanácsának hétfő este tartott ülésén bejelentette tisztéről való lemondását. A Saciu dékán lemondásához az szolgáltatott közvetlen okot és alkalmat, hogy a fegyelmi tanács ülésén, melyen tízenkét ügyvéd fegyelmi vétsége került másodfokon tárgyalás alá — nézeteltérés támadt közte és a tanács egyes tagjai között. Saciu már évek óta áll a kolozsvári ügyvédi kamara élén. Az első között volt, akik az igazságszolgáltatás egységesítése címén Erdélybe áttűntették és az itteni viszonyokat figyelmen kívül hagyó rendelkezések ellen harcot indított és ő vezette az erdélyi ügyvédek sztrájkmozgalmát is, amely azonban politikai okokból eddig még nem hozta meg a várt eredményt.

Megszűntetik az anomáliákat — Milyen stádiumban vannak az ügyvédi kar többi sérelmei? — Most, a törvényhozás tervezetkaszájában több törvényjavaslat kerül a parlament elé, amelyek — ha nem is fogják helyr állítani a normális jogviszonyokat — az anomáliák csökkentéséhez sokban hozzá fogják járulni. Így a portariak szabályozásáról szóló törvényjavaslat, a bírói kar, a bírósági személyzet, az árvaszékek rendezéséről szóló javaslatok, amelyek a jogszolgáltatás gyorsítását és javulását fogják eredményezni.

Amint megbízható helyen értesülünk, a kolozsvári ügyvédek körében mozgalom indult meg, amely azt célozza, hogy Saciu dékánt a kolozsvári kamara további vezetésére megügyerjék. Saciu a kolozsvári ügyvédi kar nagy többségének bizalmát bírja és távozása a kamara súlyos veszteségét jelentené.

A budapesti tábla megkezdte Rakosi Mátyas perének tárgyalását. A kommunista propaganda miatt elítélt Rakosi Mátya, volt népbiztos és társai a törvénytörés ítéletének megváltoztatásáért a budapesti táblához feleltek. A budapesti tábla tanácsa ma kezdte meg a felelővitelei per tárgyalását.

Hajótörést szenvedett egy román hajó a Dunán. Galacból jelentik: A Vasile Lupu gőzös a Galac-Sallna vonalon Isacra mellett hajótörést szenvedett. Az utasokat megmentették. A katasztrófa pillanatában nagy pánik tört ki a 200 utas közt, de a kapitány megőrizte hidegvérét és így lehatóságosá vált, hogy bárákakkal a segítségül hívott hajókra szállítsák valamennyiüket. Még a postát is sikerült megmenteni, azután a hajó a parancsnoki hid magaságáig a víz alá süllyedt.

„Elég volt a herce-hurcából...”

Ma délelőtt felkerestük Saciu dékánt, aki lemondásáról a következőket mondotta:

— Beajutottam lemondásomat, mert belefáradtam a harcba, amelyeket a felelősségteljes posztion állandóan meg kellett vívnom. Elég volt az állandó herce-hurcából, intrikákból — nyugalmam vágyom. Január 20-án megkezdődik a parlament munkája, amelyben ezennél mint a szenátus tagja, részt kívánok venni. Utódomat a kamara márciusban tartandó rendes közgyűlése fogja megválasztani, addig dr. Valentin Perutu, a kamara predékánja fogja vezetni az ügyeket.

A fegyelmi tanács ülése milyen határozatokat hozott — kérdéstük.

A fegyelmi tanács ülésére és határozataira vonatkozólag nem adhatok semmilyen felvilágosítást.

Az igazságszolgáltatás anomáliáinak megszüntetéséről

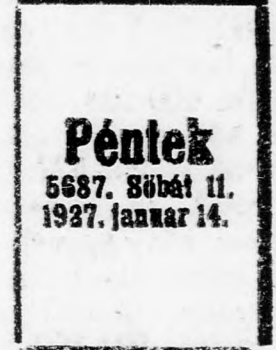
Kérdést intéztünk ezután a távozó dékánhoz az ügyvédi kamara által indított mozgalomról, amely emlékeztetesen több jogszolgáltatási sérelmet, így a portariak-rendszert eltörlését, a bírói kar és bírósági személyzet gyorsítását, a telekkönyvek és az árvaszékek rendezését, stb. célozta. A kérdésre vonatkozólag Saciu dékán a következő felvilágosításokat adta:

— A kolozsvári ügyvédi kamara mindent elkövetett, hogy az igazságszolgáltatás terén dúló anomáliákat megszüntesse. Hogy csak egy példát említsék, a kolozsvári kamara saját költségén január elsejével 22 tisztviselőt állított be a kolozsvári törvénytörés összes szeccéihez, a két járásbíróihoz és akiknek az a feladatuk, hogy az évek folyamán feltorlódtott restanciák feldolgozzák. Ez valószínűleg több hónapot fog igénybevenni. Ebben a kérdésben egyébhatást is javulás várható, mert február elsejével ismét visszatérnek a telekkönyvi illetékek, amelyek kizárólag a bírósági személyzet kiegészítését fogják szolgálni.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági népbizottság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő dr. Marton Ernő.
Uj Kelet sikkjeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Soha még

Soha ennyi aggály lelkemen,
soha még szívemben ennyi szeretet,
jelen és fények a telleg-ásléken,
most átsugároz mindent életem
s szívem vigaszt küld neked.

Pipacs pattanna vén merőkön,
bena gyógyultan menne utra,
ha zeolossamam szíváig érne,
ha vágyam filis földre, égre:
ma én vagyok a sorok kutja.

Ma titkok nyitja lett az ajkam,
ma isten heve forr szemben —
Te tudod hogy miért van mindez:
minden virul, ha mosolyra intesz
és glóriáddá lesz a kedvem.

Á doit csodák a földön, égen,
áldott sugár a borulásban —
Egek nyitit utján száll az angyal,
közében fenythozó diadallal,
imákat morzsol most az ajkam.

Salamon László

Románia a Népszövetségnél interveiaál az optansók pörének ügyében. Bukarestből jelentik: A magyar optások ismeretes perére vona közölg Mitiin-u külügyminiszter kijelentette, hogy a párisi döntőbírósg határozata semmiféle aggodalmat nem kell, hogy keltsen a román közvéleményben. A kormány ügyünk igazságra támaszkodva megtesz minden intézkedést a Népszövetségnél levő képviselőinkkel együtt, hogy Románia jogai semmiféle csorbulás szenvedjenek, különösen amikor igazságunk annyira nyilvánvaló.

A hágai döntőbírósg elé terjesztik a mexikói petróleum pör aktáit Washingtonból jelentik: Coududo elnök kijelentette, hogy a mexikói petróleumtörvény következtében beállító vitás eseteket az Unió kormányra kézz a hágai döntőbírósg elé terjesztani, bár Amerika elvileg nem hívta a döntőbírósg gondolatának. Az elnök nyilatkozatát diplomáciai körökben odamagyarazzák, hogy Amerika az esetben, ha a mexikói kormány valóban végrehajtja a petróleumtörvények közzétételébe vételéről szóló törvényt, az amerikai állampolgárok érdekeit nem fegyveres erővel fogja megvédelmezni, hanem a hágai állandó döntőbírósg elé viszi a vitás államjogi kérdéseket.

Sztrájkba lépett a „Nagyvárad Napló” szerkesztősége. Nagyváradról jelentik: A „Nagyvárad Napló” munkatársai ma sztrájkba léptek. A nagyvárad újságírószervezet erre vonatkozólag a következő kommunikét adta ki: A „Nagyvárad Napló” ennek szövegének hírlapíró tagjai ma január 13-án délután 1 órakor sztrájkba léptek, miután a lap kiadói az erdélyi nagy lapoknál érvényben levő kollektív szerződés megújítását megtagadták. A sztrájk kimondása az Inspectoratul Muncii előtt megpróbált békeltetési tárgyalás sikertelensége folytán a sztrájk törvény előírásainak megfelelően történt. Az újságírószervezet kéri minden intellektuál szolidaritását a sztrájkoló újságírók részére, akik a kiadók merev álláspontjával szemben veszélyeztetve látják megélhetésüket és 3 hónapos várakozás után kényyszerülve voltak a legvégső eszközökhöz nyulni. Oradea-Mare-Nagyvárad, 1927. január 13. Erdélyi és Bánági Kisebbségi Újsági ök nagyvárad csoportja nevében Peredy György elnök, Pásztor Bertalan titkár.

Mégis csak legjobb a késnélkül

„IDEAL”

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marta

kellences hatást hagy utána. — Ovakodjunk az mindenütt kapható. Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője: felírásu a valódi.

Keszling József Iodrász Cluj, Catez Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marmatiei egyedüri itój: Olaszman Adolf idaszertár Str. Bogdan Voda 30

Szombati istentisztelet. Folyó hó 14-én péntek este és szombat délelőtt a Miksa-kemeny-utcai „Sobas Chevra” templomban Weisz Isidor főkantor énekharál fogja az istentiszteletet végezni.

A Palesztina-kormány bevétele. Jeruzsálemből jelentik: A napokban jelent meg a Palesztina-kormány bevételeiről szóló hivatalos közlemény. Eszerint az 1926-27 évi költségvetési esztendőben (1926. áprilistól szeptemberig) a Palesztina-kormány bevételei 1,038 856 font sterlingre rugak 947 680 font sterling hiadással szemben. E kiadások közül rendszertől hiadsként 101 680 font sterling van elkönyvelve. A legtöbb bevétel tételeket a vám- és adószedély mutathatja fel 400 298 font sterlinggel (39 százalék). Uána következnek: a vasút, posta és táviró bevételei 253 537 font sterlinggel (24,5 százalék), majd az egyéni adókat, az illetékeket, jövedelmek következők 251 647 font sterlinggel (24,3 százalék). A kiadások közül legjelentősebb tételek szerepelnek a vasút, posta és táviró 231 100 font sterlinggel (24,3 százalék), a rendőrség és börtönügy 134 443 font sterlinggel (14,2 százalék), közmunkák 132 500 font sterlinggel (14 százalék) és a határőrség 76 955 font sterlinggel (8,1 százalék).

A nemzetközi szakszervezetek szövetsége gyűlésre hív össze Amsterdamban. Amsterdamból jelentik: Ma délelőtt megkezdődött a nemzetközi szakszervezetek szövetsége központi tanácsának ülészsége. Az ülésen képviselve vannak Németország, Anglia, Franciaország, Olaszország, Magyarország, Auszria, Dánia, Lengyelország, Spanyolország, Csehszlovákia és Hollandia szakszervezetei. Rész vesznek továbbá a gyűlésen a bányamunkás-internacionálé, a szállító munkások nemzetközi szövetsége és a kereskedelmi és ipari alkalmazottak nemzetközi szövetsége is. Legnagyobb vitára előreláthatólag az angol bányász sztrájk fog alkalmat szni, amelyet a bányamunkás-internacionálé a tárgyalási program élére kíván helyezni.

Matricza grófnő nagy operett paródia

Nagy fizetésképtelenség a textiliparban. Bécsből jelentik: Ausztria egyik legnagyobb ipari vállalkozása, a Preiss & Cie mechanikai szövőgyár részvény árszáma a közeli napokban a csődönkívüli kiegyezési eljárást fogja kéri megállni. Preiss & Cie cég több szövőgyár fölött rendelkezik. A cég már 1925 óta fizetési zavarral küzd. Minthogy egy régi szolid cégről van szó, a hitelezők késnek nyilatkozni a legmészebbmódon támogatni a gyárat abban az irányban, hogy az nem továbbra is fenmaradjon.

Csehszlovákiában a kisanant-konferencia. Bakarestből jelentik: A budapesti „Magyarország” című lap szerint a kisanant-konferenciája február 15-én ül Bécsen. A Rador illetékes helyen nyári felhatalmazása alapján közli, hogy az a hír téves, mert eddig a kisanant-államok egyike sem kérte a legutóbbi genfi találkozás alkalmával megállapított terminus, vagyis május végéig megváltatását. A konferenciát mindenesetre Csehszlovákiában fogják megtartani.

A Romániai Alkalmazottak Szövetsége és annak oluji helyi csoportja ez uton közli tagjaival és az érdekeltekkel, hogy iródiáját Carolina tér 2 sz. alól Str. Mălăeşă No. 6 alá, a „Metropol” épület Kőmálaja utca, sarok bejáratu, újonnan renovált nagy helyiségébe helyezte át, hol a helyiség modernül berendezve, játék és olvasó-remmel állandóan rendelkezésére áll a tagoknak.

Haemorsan végbélkúpok használata, gy-kren fele-legesse teszi az aranyér operációt.

Concurenta Brassó és vidéke leg-első helyen vezet első helyen vezet Tehénpiac 4. Brassó. A fürdővel szemben. Szövetraktár Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

Andrássy fellép a magyaróvári kerületben. Budapestről jelentik: Andrássy Gyula gróf, aki a képviselőválasztásnál és a főrendiház választásánál is kibukott, most újabb kísérletet fog tenni, hogy mégis bekerüljön a parlamentbe. Szombat éjszaka ugyanis váratlanul meghalt a magyaróvári kerület egységes párti képviselője, Neuberger Ferenc. Andrássy politikai hívei most arra akarják rábírn Andrássyt, hogy jelöltesse magát Magyaróváron. A „Magyarország” azt írja, hogy Andrássy ügylátszik elhatározta, hogy harcra száll a magyaróvári mandátumért. Minthogy ennek a válasz ókerületnek igen sok legitimista meggyőződésű szavazója van, itt elég kilátással számíthatnak győzelemre. Kiderült mára az is, hogy tulajdonképpen miért bukott ki Andrássy a főrendiházi szavazásnál. Andrássyt tulajdonképpen A brecht és Izabella akn-munkája bukatta meg. A trónpretendens Albrecht és családja körében tudták azt, hogy amennyiben bekerül a főrendiházba, ott nyitltszínvallásra akarja kényszeríteni Albrechtet. Andrássynak erre a főrendiházban lett is volna alkalm, minthogy Albrecht a főrendiházról szóló törvényt értelmében örökös tagja a főrendiháznak. Albrechtnek és Izabellának azonban sikerült az Albrecht kombinációval rokonszenvező mágnásokat a maguk számára megnyerniök. Ez okozta szután Andrássy bukását. Andrássy külföldről kijelentette, hogy továbbra is foglalkozni fog a politikával és mindeképpen azon lesz, hogy felbressze a nemzetet és a hőzvéleményt, amely függetlenül a mai rendszertől, egészen más, mint mai összetételében a mai törvényhozás.

Bank bái. Január 15-én, szombaton rendezik a kolozsvári banktisztviselők a báljukat, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A bál tiszteletbeli elnöke Ferenczy Gyula, a Mezőgazdasági Bank vezérigazgatója és a védnökök a kolozsvári pénzintézetek igazgatói, akik a bál sikerét előre is biztosítják. Az agilis bálbizottság élén Tischler Mialós áll. A bálon Puskás Béla, a közkedvelt kolozsvári cigány-prímás muzsikál és Damcsa Emil ismert zeneszerző két új szerzeményét is fogja játszani. Jegyek egész héten kaphatók a Kolozsvári Tassrézpénztárban levő bálirúdában, a meghívó felmutatása mellett.

Bütyök Andras és Mózsi a Palermóban

Enescu koncertje a kolozsvári Magyar Színházban. Enescu beeh wani művészejeje tegnap este a Magyar Színház rivaldája előtt jelent meg, hogy felmérhetetlen gazdagságu művésze-ével alkáprantassa és végleg meghódítsa magának Kolozsvár kisebbségi közönségét is. Róla, aki a legnagyobbak között is egyike a legnagyobbaknak, a kritika nem tehet új megállapításokat. Művészetében a virtuóz mindentudás egy koavalív érzésekben gazdag költő feromenalitiáával párosul. Hangszerén szívének és égrának minden rendelkezésére áll: szir, nevet, dalol, ujong és szomorkodik. Nem interpretál: alkot, újra alkotja a műveket, amelyeket megszólaltat. Nem kongenitális, hanem a szó legabszolútabb értelmében — zerialis. A reprodukív zenei iparművészekkel legfőbbé annyiban mutat hasonlóságot, hogy birtokában van a technikai lehetőségeknek. Ravel, Debussy, Delarose zenei mélységei, költősége, érzés gazdagsága szívet megrácsoló szentek fel hurjain. Beethoven Krentzer-azonatáját pedig olyan éreimzésben és előadásban hallottuk, mint, amilyenben még senkitől sem hallottuk. Észre, hogy a közönség szívének nem akaró tapsokkal, szilte lázasan ünnepelte a nagy művészt.

Megjelent az Ujságíró-Almanach. A mai nappal olyan könyv hagyta el a sajtót, mely külső alakjának választékosságánál és tartalmának gazdagságánál fogva szenzációként fog hatni mindenütt, ahol magyarul irnak és olvasnak. A könyv, melyet az erdélyi és bánáti újságírószervezet megbízásából az illusztris Kunecz Aladár szerkesztett „Ujságíró Almanach” címen jelent meg és az erdélyi nyomdatéchnikának is remeke. A nagyjelentőségű mű részletes máltatására legközelebb visszatérünk.

Haemorsan végbélkúpok bevált gyógyszer aranyér ellen

Egy leány megszöktette az udvarlóját. Bocskereáról jelentik: szomszédos Toba községben farcas szöktetési ügy foglalkoztatja az embereket. Az eddigi szokásól eltérően ez alkalommal nem leány, hanem legényszöktetésről van szó, ami nagy derűtséget kelt a községben. Varga István tizenhétéves legény már régebb ideje udvarolt Balta Ersei huszonhároméves leánynak. Varga szülei nem látták szivesen, hogy a fiuk egy nájánál sokkal idősebb leánynak udvarol és elittották tőle. A fiatalok azonban még így is módját találták annak, hogy többször titokban találkozzanak. A múlt héten elhatározták, hogy megszöknök hazulról. A fiura szülei az utóbbi időben nagyon vigyáztak és minden lépését szemmel kísérték. Varga István a szigorú őrzet miatt nem vállalkozhatott arra, hogy megszöktesse a leányt. Balta Ersebetre azonban nem vigyáztak olyan szigorúan a szülei és így őrá háruit az a feladat, hogy kocsit szerezzen és szökécsüket végrehajtsák. Tegnap éjjel a leány székért fogadott, Varga István házához hajtott, ahol már várt rá a legény és megszökték a faluból. A fiatalok a kocsi Magyar Csernág mentek, onnan pedig vonaton Zimonyba utaztak. A fiu szülei kétségbeesettek gyermekük elittésén és bejelentették az elittést a csendőrségnek. A csendőrség, amely a j-lekblt sejtette, hogy szökécsüket és vasárnap Zimonyban az ottani csendőrség egy sugallatban a nyomukra akadt a fiataloknak. A szökécsüket hétfőn visszavizik Toba községbe.

Athanasiu a Rigofőfőben. Jean Athanasiu az énekművészet európai híri mesterei közé tartozik, akiket vendégszereplése mindig eseményt jelent Kolozvár zeneéletében. Tegnap este legjobb szerepében, a Rigofőfő bohócaiban kezdte meg három estére terjedő vendégszereplését a Román Operában. Hajlékony, meleg baritonja szuttal csak közpfelejtésekben jutott teljes erejében érvényre; ott szután tulharsogta a zenekart és ércével, kolori-jával betöltötte a termet. Felő hangjainak ritka fényét könnyebb

Schymal Harmoni Four a Palermóban

rekedtség fátyolozta el és játéka is fáradtabb, mesterkéltébb volt. A harmadik felvonás nagy jelenetében énekkultúrája győzött az indiszpozíció fölött és játéknak drámai kifejező ereje teljes pompájában érvényre jutott. Andreescu inkább énektádasával vitte Mantu herceget. Draghimescu szsony, Szabó, Ujoicu egészítették ki az ambicióval játszó ensemblét. Bobescu biztos kézzel, lendülettel dirigálta a zenekart.

Eisler Mátás dr. előadása. Holnap, szombaton este 8 órakor lesz Dr. Eisler Mátás előadása „Zsidó vándorlások” címen a kongresszusai hírközség histemplomában (Regele Ferdinand 52). Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A zsidó történelem filozófiája címmel tart előadást Gieszkaly János vasárnap este 8 órakor a neológ elemi iskola nagytermében, a kolozsvári Barisszia kultarestéi kéteben.

DECCA Hordozható, világhírű angol beszélogópek és lemezek legolcsóbbat Bévesz Béla zene-műkereskedésében, Maosvársárhelyt, — Kérjen ajánlatot.

Antiquaire Holtscher Cluj Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2. Vis-à-vis „Hotel New-York”

A kolozsvári Péntek: Áldor Vasárnap: (6) Hétfő: (Bolygár Frig Szerda: Boly Péntek: Á Vasárnap: C Frigyes.

A sz Hajtódvd köz meg a z készül reá a arsa, hogy ép mint legutóbb mely át van laival, tarkiv és a melodiák utóbbi évized első garanciáj akik világhírű ranciája n ps kernek az Is léssa s a paza A pézár eg jegyvet, da ez a gyönyör

Péntek: Cirk Tolnay szám 2 Szombat 8-ko adás B Dr. Cs Szombaton 8- előszór. Ihászsz szám 2 Vasárnap d Schima föllépés táncol. Vasárnap 5 k Tolnay, szám 2 Vasárnap há gyel Ir letzúne Hétfő: Hajt zat 235 Kedd: 235 roza/sz Szerda: Hajt

Összeg horganyo ségek, fűre méretben árajánlatta

K Világné László, Megl Irjak A Kor világi mány regéi dalmi l val kom Mutatvá

SZINHAZ MÜVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
 Péntek: Álarcosbál (Athanasia fellépésével).
 Vasárnap: (Pill-nagókisasszony helyett) Bohémek.
 Hétfő: (Bolygó holla-di helyett) Troubadour. Su-
 gar Frigyesse.
 Szerda: Bolygó holla-di.
 Péntek: Álarcosbál.
 Vasárnap: Carmen (Don José szerepében Su-
 gar Frigyesse.)

MAGYAR SZINHAZ

A színházi iroda közleményei.

Hajtóvadászat. Óriási és dalkéssel várja a közönség a szombati premiert a színház nagy sikerrel készült reá a színház. Micsoda reményesség meg van arra, hogy éppen olyan lelkes sikert fog aratni mint legutóbb a Cirkuszhercegnő. Érdemesítő mese mely át van szöve a humor és jókedv csillogó szá-
 laival, tarkítva van ragyogó új táncattrakciókkal és a melódikában pazar gazdagítva zene avatják utóbbi évtized leg-ikerültebb operatíójá. A siker első garanciája a szerzők neve: Huszka és Martos, akik világhírré tektek szert. A siker második garanciája a pirádés szereposztás. Garanciája a si-
 kernek az első rendezése és Stephanidesz dirigálás a pazar külső kiállítás fény és stílusa. A péntek este az öt első előadásra árusítja a jegyeket, de a jövő hét műsorának többi részén is ez a gyönyörű operetta fog uralkodni.

Heti műsor

- Péntek: Cirkuszhercegnő (15 órákor. Karácsonyi Tolnay és Ihászsal. Bérletszűnet. Sorozatszám 229)
- Szombat 3-kor: B fűvény (Nyolcadik ifjúsági előadás Rendkívül olcsó helyárak. Előadó tanár Dr. Casszár Károly. Sorozat 230)
- Szombaton 8-kor: Hajtóvadászat (Operettújdonosság, először. Lengyel Irén, Neményi, Tolnay és Ihászsal. Premierbérlet 37. szám. Sorozatszám 231.)
- Vasárnap 4 óra fél 3-kor: Farsangi vidám kabaré, Schimay Harmony Four artista művészek fellépésével Vi játékok, tréfák. Pál Judit táncái. (Rendes helyárak. Sorozat 232.)
- Vasárnap 5-kor: Cirkuszhercegnő (Karácsonyi Ili, Tolnay, Ihászsal. Rendes helyárak. Sorozatszám 233.)
- Vasárnap háromnegyed 9-kor: Hajtóvadászat (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihászsal. Bérletszűnet. Sorozat 234.)
- Hétfő: Hajtóvadászat (Napibérlet 38 sz. A. Sorozat 235)
- Kedd: Hajtóvadászat (Napibérlet 38 szám B. Sorozatszám 236.)
- Szerda: Hajtóvadászat (Bérletszűnet. Sorozat 237.)

Összegyűlhető faszőnyegek

horganyozott huzallal szöve. Cementezett helyiségek, fürdőszobák folyosók borítására. Minden méretheben gyártja. **Flesch** & Fül Arad, Str. Aradjánlattal szolgál. **Teodorui**, 3

Korunk

Világnézetű ha iszemle. Szerkesztő Dienes László, Clej (Kolozsvár), Str. Regala 47. II. évfolyam.

Megjelen havonta 80 oldalon. Irják a legjobb magyar írók.

A Korunk minden száma hoz négy-öt világnézetű-társadalmi tanulmányt, egy elbeszélést, egy regényfolytatást. Nem lokális irodalmi lap, hanem korunk nagy problémáival komolyan és mégis közérthető stílusban foglalkozó havi szemle.

Előfizetési ára: félévre 460 lei, — negyedévre 250 lei.

Mutatóványaszámot ingyen küld a kiadóhivatal

KÖZGAZDASÁG

Közérdek-e a gyárak támogatása, ha az a fogyasztók rovására megy?

Írta: Krayer Elemér

a temesvári „Gaa”—Krayer Egyesült Gyógyáranagykereskedések és Gyógyipari R. T. igazgatója

Készséggel adunk helyet az alábbi cikknek, amiről is inkább, mert a gyógyszeripar körüli polemika éppen Krayer Elemér igazgatónak az Uj Kelet számára adott nyilatkozata folytán indult meg a nyilvánosság előtt.

Senkisem vonhatja kétségbe, hogy — amint az Uj Kelet január 4-iki számában megjelent cikkében dr. Schönfeld József, a nagyváradi „Vesta” vegyészeti és gyógyáruipari Rt. igazgatója is megállapítja — a hazai gyógyszeripar fejlesztése államérdék. Ennek egyik hathatós módja a védővámok alkalmazása, amely mintegy sorompót alkot a külföldi konkurrencia előtt. De az állam érdekeivel ellentétben, ha az a támogatás a fogyasztó rovására megy, különösen amikor éppen gyógyszeréről van szó.

A legújabb közgazdasági tudás is tudja, hogy a gyógyszer és más vegyi termékek gyártásában Németország vezet és egyes cikkeket évtizedekig tartó kísérletezés után, jórészt patent eljárások alkalmazásával állítanak elő. A védővámok alkalmazásánál tehát okvetlenül figyelembe vevő a vesző, hogy a

könnyen elkészíthető cikk, pl. például a higanykenőcs, természetesen magasabb vámmal sújtható, mint az olyan cikke, amelyek előállítására nagyobb befektetéssel járó berendezést igényelnek,

mint például az Acidum Acetylo-Salicilium, vagy a hidrogén hyperoxid.

Dr. Schönfeld is rámutat arra, hogy a tervezett új vámtarifátételeknél néhány hiba megállapítható. Így például a Theobromino Natrium Salicyli sóra ugyanannyi a vámu, mint a tista-

Minimális eladási árakat állapítottak meg Románia puhafatermelői. Románia nagyobb puhafatermelői Brassóban értekezletet tartottak, amelyen a szakmába vágó több tapasztalottságú hasárolatók hoztak. Kimondták, hogy az egészségellenes konkurrencia megszüntetése és a rosszhizemű vevők távolartása érdekében ezentúl az összes megjelent vállalatok az értekezlet által kalkulált minimális árakon átul nem fogják eladni, még pedig egy-egy eladási feltételek alapján, amelyeket most dolgoznak ki. A fatermeskedési üzemek egységszerűsítésére ezenkívül szükség van azért is, mert ezek nélkül nem képzhetők el a Brassóban és Marosvásárhelyen felállítandó fatörszék működése. Az egységes eladási feltételek kidolgozására ötéves bizottságot küldtek ki, amely a tervezetét a februárban ugyanancsak Brassóban megtartandó újabb értekezlet elé fogja terjesz-

Nátrium sóra, holott az előbbiek csak egy része a valódi. Ugyanez áll a Theobromin alkaloid injekcióra, amelyre szintén a morphium után kirótt vámu van kivétel, holott ennek csak egy századrésze ilyen értékű alkaloida. A Lanolin, mint nyersanyag, a 828 számú vámtétel alapján lesz elvánuva, amely alá tulajdonképpen a toalettkékek tartoznak.

Az operációhoz használt varrószelvényt luxusárának tekintik és mint ilyen után, horribilis vámut szednek és külön vámut a csomagolás után is, holott ez a selyem sulyának ötszörösét teszi ki.

Szegény betegeknek nem is sajtik, hogy egy-egy hasmetészénel fényűző adót fizetnek.

Nem minden érdekesség nélkül való, hogy amíg — mint a jelen polemika is igazolja — az importőrök és gyárak egymással hadakoznak, az állam mindegyikétől behajlja a járulékokat, akár gondoskodván arról, hogy mind-egyiknek legyen oca a panaszra. Mert amíg a védővámok az importőrt sújtyák, addig a forgalmi adó tervezetét felemelése, amely tulajdonképpen nem más, mint 2 százalékos termelési adó és némely cikkénél akkora, hogy a fel-
 emelt vámuok többszörösét teszi ki, az exportra dolgozó gyárakat érinti elsősorban, mert ez tulajdonképpen nem más, mint a kiviteli vámuok burkolt felemelése.

Az államot ugyan a polgárok alkotják, de ebben az esetben a fogyasztóknak nincs okuk az állammal együtt nevetni, amikor a belföldi cikke a forgalmi adó révén, a külföldről importáltak pedig a vámu emelésével drágulnak. Hol itt a közérdek?

A puhafatermelők elhatározták még a fekete lista bevezetését és az összejáróvetelek rendszeresítését.

A fegyverek behozatalának új módja. Bármilyen külföldi fegyver és alkatrészletmennyiségre eddig az volt a helyzet, hogy az árut csak Bukarestben lehetett elvánuolni, ahol a szállítmányt katonai bizottság ellenőrizte. Ez rengeteg költséget és idővesztést jelentett az ország távolabbi vidékein lakó kereskedőknek és ezért a hadügyminiszterium elrendelte, hogy a fegyverszállítványokat ezentúl mindenütt be lehet mutatni katonai ellenőrzésre, ahol hadtestparancsnokság vagy hadosztályparancsnokság működik és ezek igazolása ellenében bármelyik vámhivatal kiadhatja az árut, anélkül, hogy többé azt Bukarestbe kellene levinni. Külföldről importálható fegyverek: vadászfegyverek, önműködő pisztolyok 7.65-es kaliberig, zsebpisztolyok, seráttal töltött, vagy üres vadásztöltények, fémme-

Tőzsde

A lej zürichi javulása és az erős árukiadalmat miatt az árak jelentősen visszaestek. Általában a piacon további lejjavulásra számítanak.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutaplac 1927 január 13 (Rador)								
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork	
		nyitár	zárlat							
Zürich	8665—8775	—	—	485 1/4	8665	11024	13682	650 1/2	1928	
Newyork	189—189 3/4	519	518 7/8	2518	189	57180	70970	3378 1/2	—	
London	925—930	2518 1/4	2518	12219	922	2775	3444 1/2	16382	48531	
Páris	755—760	2060	2061	—	760	2272 1/2	2822	134 1/2	397	
Milano	805—810	2190	2225	108 1/4	825	2485	3085	145 1/4	422 1/2	
Prága	562—564	1534 1/2	1534 1/2	—	565	1693 1/2	2102 1/2	—	296 1/4	
Budapest	8320—8330	9065	9065	—	3350	—	12404	591275	—	
Belgrád	340—345	914	913 1/2	—	340	1007	1249	5950	176 3/4	
Bukarest	—	272 1/2	275	1330	—	301	379 1/2	1797 1/2	5288	
Varsó	—	57 1/2	—	—	21 1/2	6340	7872	37437	—	
Bécs	2675—2685	7307 1/2	7307 1/2	—	2670	8052 1/2	—	47587	—	
Berlin	4510—4520	12305	12305	—	4550	18557	16821	80112	—	

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 276 1/4, Páris 1330, Budapest 301, Bécs 37950, Prága 1797 1/2.

